

JOSEP SOLERVICENS, GUANYADOR DEL «JOAN FUSTER»

«El decret de nova planta es gestà al segle XVI»

Amb l'assaig «Països catalans i Espanya: ser o no ser», Pep Solervicens ha guanyat 'ex aequo' l'edició del «Joan Fuster», dels Premis d'Octubre del 88. L'assaig, a punt de publicar-se, planteja els conflictes entre els Països Catalans i Espanya al segle XVI, basant-se en el testimoniatge dels intel·lectuals de l'època.

J. M. Pasqual/E. Company

Què és el que explica el teu assaig, en síntesi?

—Bé, explica les distintes concepcions que d'Espanya i dels Països Catalans tenien els intel·lectuals del segle XVI. I intento que els intel·lectuals siguin de diferents àmbits; n'agafo dels Països Catalans, de Castella i cronistes reials. El que resulta curiós és que els intel·lectuals es coneixien entre ells, i escrivien o bé l'un en contra de l'altre, o bé reproduint-se textos mutus i refutant-se. En definitiva, que eren força combatius.

—¿I per què el segle XVI?

—Bé, perquè a la segona meitat del segle XV és quan hi ha l'enllaç entre

els Reis Catòlics, i és quan es crea el germen del que podria ser Espanya. El que s'havia de veure era què és el que en pensava la gent, de tot això. Perquè d'una banda la tradició castellana consistia a anar annexionant territoris, integrant-los, i la de la Corona d'Aragó era de federar la terra, conservant cadascú els seus drets. En aquest procés «de dret» guanya el model federalista catalano-aragonès, però a la pràctica s'imposa el model castellà. Això ja està més o menys estudiat. El que no s'havia tractat mai era com es vivia aquest fet des del món de les idees, des del punt de vista de les concepcions mentals dels intel·lectuals. I el que se'n desprèn és que el Decret de Nova Planta ja s'anava configurant des de llavors.

—Tu parteixes d'un llibre de Cristòfor Despuig...

—Sí, els *Col·loquis* de Cristòfor Despuig. El que fa Despuig és criticar un seguit d'intel·lectuals castellans, i mai no s'havia comprovat si era cert que aquests intel·lectuals deien el que en reporta Despuig. I resulta que sí, que és cert. Calia agafar aquests intel·lectuals en la seva globalitat, no tan sols en les cites que en feia Despuig, i contrastar-los amb altres intel·lectuals que Despuig no cita.

—¿Com s'explica el fenomen Despuig? ¿Una mena d'intel·lectual de la decadència?

—Despuig és un personatge molt innovador dins la seva època. I ho és tant pels recursos que utilitza en els *Col·loquis* com en les idees que expressa. Es

EXCM. AJUNTAMENT DE XÀTIVA

Delegació de Cultura

PUBLICACIONS

NARRATIVA CURTA

- 1980. Mestre de cerimònies
Antoni Martínez Revert
- 1980. El dia de la Sang
Josep Lozano Lerma
- 1982 Carretera Nacional-340
E. A. Ferrisot
- 1983 Cartes de l'Aljama
Josep Lluís Cebrian
- 1984 El Cabdell del Somni
Víctor Soler i Tomàs
- 1985 Música de Mahler per a una lloca didàctica
Antoni Serra
- 1986 El malfactor del temps
Josep Surroca Lladó
- 1987 Babel, Babel NOVETAT
Martí Adell

ASSAIG

- 1980 Consciència idiomàtica i nacional dels valencians. (Exhaurit)
Antoni Ferrando Francés
- 1982 toponímia Aràbica del País Valencià. Alqueries i Castells.
Carme Barceló
- 1983 El blasquisme, reorganització i conflictes. 1929-1936.
Vicent Franch i Ferrer
- 1984 La insolent sàtira antiga. (Assaig d'aproximació a la poesia valenciana de caire popular)
Ricard Blasco
- 1985 L'Humanisme a la Corona d'Aragó.
Pere Santonja

COL·LECCIÓ «GRAMALLA»

(Col·lecció d'Estudis Locals)

- N.º 1
1987 Xàtiva Musulmana (s. VIII-XIII)
Ma. Jesús Rubiera-Mikei de Epalza
- N.º 2
1988 Il·lustració i Educació. Xàtiva (1707-1798)
Vicent Torregrosa NOVETAT

DISTRIBUCIÓ

Dep. de Publicacions
Albereda de Jaume I, 35
46800 XÀTIVA.
Tel. 227 55 61. Ext. 44

fa ressò de tots els conflictes de l'època i en aquest sentit no es en absolut un intel·lectual decadent. ¿Els seus arguments? Bé, ell té clar que és espanyol, el que passa és que el projecte d'Espanya el veia com una possibilitat de solucionar els problemes conjuntament, però entenent que hi havia una realitat plural i diversa. Castella, per la seva banda, ni es planteja que hi pugui haver uns Països Catalans. Des de la Cort, en canvi, és on es veu més clar la voluntat integradora i de conjunt espanyolista. Tracten d'assimilar-ho tot i transmetre la idea que Espanya és una nació, i que es parla espanyol.

—¿Quines solucions proposa Despuig?

«Castella ni es planteja que hi pugui haver uns Països Catalans».

—No proposa solucions màgiques. Sobretot es queixa i exigeix que es respectin les lleis.

—Quan es parla de Països Catalans, ¿què s'entenia, a l'època?

—Bé, essencialment la llengua i tot el que comporta la llengua: la cultura, la història. El que passa és que Despuig mai no parla de Països Catalans, sinó de nació catalana. I la idea que ell té de nació o de pàtria és una idea clarament lingüística. Despuig remarca de forma molt clara, en el llibre, tota l'àrea de parla catalana. En els *Col·loquis* s'expressa això en forma de diàleg entre diferents personatges. Un d'ells és valencià i precisament li fa explicar a ell l'àrea lingüística dels Països Catalans. Diu, el personatge, que a València també es parla el català, i també es parla a Mallorca i a la franja de Ponent, a la zona d'Aragó, a l'Alguer... I, és clar, es demostra que hi havia una clara consciència d'unitat.

—Abans has citat el concepte de federalisme. ¿Què es pot dir del federalisme al segle XVI?

—Més que federalisme es podria dir confederació, ja que estaven completament deslligades. I aquests són els inicis d'Espanya, que parteixen d'un federalisme. El que sembla demostrar-se és que aquest és un concepte que no garanteix que tot anirà bé, ja que és en aquesta època quan es forja la idea d'assimilació. Una cosa és la idea i l'altra la pràctica.

—¿Què podria pensar Despuig si sabés que quatre segles més tard algú estudiaria els seus textos i que a més no estarien gaire allunyats de la realitat actual?

—Quedaria sorprès, ¿no? Perquè és sorprenent que els conflictes que es plantejaven els intel·lectuals d'aquella època siguin encara una mica els que es plantegen els intel·lectuals d'avui.

—¿Cal pensar que el teu llibre, més que arribar a una conclusió significa un punt de partida per aprofundir en el tema?

—Sí. Crec que pot fer-se una interpretació d'aquest tipus, ja que mai no s'havia intentat estudiar la mentalitat dels intel·lectuals de l'època pel que fa a aquest tema. I penso que és una línia de sortida, un camí, i estaria molt bé que més gent s'hi volgués dedicar.

—I al final, ¿la història s'acaba repetint?

—Jo crec que sí. El mateix Despuig diu que la història és cíclica i, per tant, saber què és el que ha succeït pot ajudar a preveure què és el que pot passar després. □